

CATHARSIS

De același autor, volume de poezie:

Adorație

Aspirație

Entropia

Sui-Generis

PAULA BARSAN

CATHARSIS

EDITURA UNIVERSITARĂ
București

Redactor: Gheorghe Iovan
Tehnoredactor: Ameluța Vișan
Coperta: Monica Balaban

Editură recunoscută de Consiliul Național al Cercetării Științifice (C.N.C.S.) și inclusă de Consiliul Național de Atestare a Titlurilor, Diplomelor și Certificatelor Universitare (C.N.A.T.D.C.U.) în categoria editurilor de prestigiu recunoscut.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
BÂRSAN, PAULA

Catharsis / Paula Bârsan. - București : Editura Universitară, 2022
ISBN 978-606-28-1508-0

821.135.1

DOI: (Digital Object Identifier): 10.5682/9786062815080

© Toate drepturile asupra acestei lucrări sunt rezervate, nicio parte din această lucrare nu poate fi copiată fără acordul autorului

Această carte este protejată de legea dreptului de autor.

Copyright © 2022, Paula Bârsan
Editura Universitară
Editor: Vasile Muscalu
B-dul. N. Bălcescu nr. 27-33, Sector 1, București
Tel.: 021 – 315.32.47
www.editurauniversitara.ro
e-mail: redactia@editurauniversitara.ro

Distribuție: tel.: 021.315.32.47/ 0745 200 718/ 0745 200 357
comenzi@editurauniversitara.ro
www.editurauniversitara.ro

CUPRINS

Confesiune pe trepte de lumină în volumul <i>Catharsis</i>, de Elena Netcu	15
1. Declarație de dragoste	22
2. Centurian	23
3. Paradox.....	24
4. Crăiță	25
5. Sacrosanct	26
6. Atemporal.....	27
7. Teurg	28
8. Candori	29
9. Cosmogonie.....	30
10. Avangardă	31
11. De mâine	32
12. Înălțarea.....	33
13. Amurg decantat	34
14. Limite	35
15. Triumf	36
16. Condamnați	37

17. Cancelaria minutei	38
18. Catharsis	39
19. Iubirea ucide, nu moare.....	40
20. Insomnia	41
21. Elle	42
22. Capcana	43
23. Crepuscul.....	44
24. Efervescent.....	45
25. Incandescență	46
26. Indiscreție	47
27. Busola.....	48
28. Electric	49
29. Cavalcada secundeii	50
30. S.O.S.	51
31. Răspuns	52
32. Fructul oprit.....	53
33. Sentimental.....	54
34. Apoteotic	55
35. Youth.....	56
36. Retro.....	57

37. Cinematic	58
38. Floare de cosmos.....	59
39. Metamorfoză	60
40. Nefericirea.....	61
41. Cașmir	62
42. Arta.....	63
43. Ocheada.....	64
44. Introspecție	65
45. Veșnicia.....	66
46. Radiantă.....	67
47. Cadrilater.....	68
48. Alpin.....	69
49. Șipot	70
50. Allure.....	71
51. Târzia primăvară	72
52. Shine.....	73
53. Eden.....	74
54. Extaz.....	75
55. Sagrada Familia.....	76
56. Ezitare	77

57. Obsesia	78
58. Algoritm	79
59. Caisă.....	80
60. Imaculare.....	81
61. Baletistică.....	82
62. Măsurăm.....	83
63. Februarie	84
64. Licăr	85
65. Mat	86
66. Poveste în flăcări.....	87
67. Siesta	88
68. Rafală	89
69. Nori Negri	90
70. Tâlc.....	91
71. Abis	92
72. Anodizare	93
73. Raport de caz.....	94
74. Capriciu	95
75. Fără fard	96
76. Generator.....	97

77. Dedublare	98
78. Crochiu	99
79. Reflux	100
80. Îndrăznire	101
81. Ciel	102
82. Certitudine.....	103
83. Joia Mare.....	104
84. Genialitate	105
85. Sprint.....	106
86. Război	107
87. Anodizați anii	108
88. Atelierul foto	109
89. Iremediabil	110
90. Inseparabili	111
91. Analiza economico-financiară	112
92. Looping	113
93. Evidența.....	114
94. Mai în calendar.....	115
95. Ocolul 360.....	116
96. Fuga.....	117

97. Interogatoriu	118
98. Neconvențional	119
99. Copti	120
100. Stelar	121
101. Nautic	122
102. Vitriolet	123
103. Rostitul rost	124
104. Cronos	125
105. Prozodie.....	126
106. Vara	127
107. Mesaj.....	128
108. Trufia.....	129
109. Rugina	130
110. Fiori	131
111. Tristețea.....	132
112. Sonet.....	133
113. Papile.....	134
114. Evă.....	135
115. Duminică.....	136
116. Infinitul.....	137

117. Felie din mine.....	138
118. Hologramă.....	139
119. Lacăt.....	140
120. Escape	141
121. Doar al infinit	142
122. Iertarea.....	143
123. Înnodam.....	144
124. Inocența	145
125. Tăcerea ta	146
126. Stampă.....	147
127. Exist.....	148
128. Scriptul Penitenței	149
129. Verosimilul verde.....	150
130. Imperiu de viață.....	151
131. Ploaia fântâni.....	152
132. Vacanță la Roma	153
133. Capela Sixtină	154
134. Cuminenția pământului	155
135. Paradis	156
136. Turnir.....	157

137. Întrebare	158
138. Apusul	159
139. Galben	160
140. Încifrare	161
141. Trifoi	162
142. Veșnicii	163
143. Vârste	164
144. Sinceritate.....	165
145. Înmguriri	166
146. Chromatique.....	167
147. Mulaj	168
148. Acustică.....	169
149. Amin.....	170
150. Gestual.....	171
151. Ordonanța.....	172
152. Est-Vest.....	173
153. 26 April	174
154. Sedus	175
154. Fecund.....	176
155. Spațialitate.....	177

156. Vecernia	178
157. Secunda	179
158. Energia	180
159. Lumânare.....	181
160. Estompare.....	182
161. Acatist	183
162. Amurg încolțit	184
163. Pulsatil.....	185
164. Zdrențuit.....	186
165. Anatema	187
167. Banal	188
168. Attitude.....	189
169. Enigmă	190
170. Metafizică.....	191
171. Crenel	192
172. Dezmeticire	193
173. Furia	194
174. Undă	195
175. Frontiere	196
176. Albastru.....	197

177. Ironica	198
178. Teatral	199
179. Destin	200
180. Acceptare.....	201
181. Îndemn.....	202

Confesiune pe trepte de lumină în volumul *Catharsis*

Elena Netcu

Prezentă în reviste literare de prestigiu din țară, autor în antologii, precum *Primăvara iubirii*, *Vara sentimentelor*, *Nova Poetica*, colaboratoare la diverse edituri din Iași, Bacău, Baia Mare, București, Paula Bârsan este o voce lirică activă, impunându-se ca poetă și prozatoare deopotrivă, în doar doi ani de la debutul literar, în 2020, cu volumul *Adorație*, recenzat de cunoscutul critic literar Dan Perșa, din Bacău.

Cele patru volume de versuri, *Adorație*, *Aspirație*, *Entropie* și *Sui - Generis*, la care adăugăm și prezentul volum *Catharsis*, probează un talent indiscutabil, și îndrăznim să credem că poeta își va netezi cu migală drumul spre literatură, oricât de anevoios ar părea acest urcuș.

Spațiul liric al volumului *Catharsis* este structurat într-o succesiune de stări poetice diafanizate, dintr-o nevoie intrinsecă de înălțare pe noi trepte de lumină.

Paula Bârsan umblă printre cuvinte cu o baghetă magică, desfoliindu-le, îmbăindu-le pentru a le pregăti să intre în altă dimensiune astrală. Tot ce atinge poeta se

aprinde, urcă-n zenit „în cumiști zări“ intrând într-un timp imponderabil, învelit în „ceramica smolită de vreme“, într-o neîntinată „logodnă“: „Refuzul lui ieri înghețat în fericirea din zori/ desprimăvăărând ochii tăi, noblețea secunde de mâine“ (Catharsis).

Motivul central al volumului este **timpul** cu toate variantele lui semantice. Primul poem intitulat **Declarație de dragoste** stă sub semnul *secunde asumate*, dăruindu-ne drum, pentru a-l străbate în ritmul ei, căci timpul înseamnă iubire: „Te plac, spuse secunda albastră“. Motivul timpului apare în constelații de lumină ce amintesc de versul eminescian „mii de ani i-au trebuit luminii să ne-ajungă“, idee convertită în viziunea poetei: „Tentacule mângâie timpul apus/ Ridică oglinzi în rugă prin raze-lumină“ – admirabil vers! – (Paradox). De altfel, poeta mărturisește că: „penița îmi scrie timpul rebel“ (Sacrosanct). Cele mai multe micropoeme galopează parcă într-o „cavalcadă a secunde“ într-un titlu sugestiv.

Poeta pare a se dăru total „clipei cea repede/ ce ni s-a dat“, invocând versul eminescian: „Am să te mângâi timp/ fără termen de garanție“ (Triumf).

Plină de vitalitate, dominată de neostoite dorințe, poeta găsește în orice cuvânt un cuibar roditor, generator de gândire și simțire. Există în poezia Paulei Bârsan o permanentă decojire de cuvinte, de adâncire a sensului prin șlefuire, prin înnobilitare, fie a privirii, fie a secunde, ordonându-le apoi în spirală de lumină, demers poetic întâlnit și în volumele anterioare.

Materia se lasă cu greu împlânzită sub pana poetei, de aceea poemele sunt de mare concentrare, lapidare în formă și adânci de sens: „cuvintele nerostite taine rămân“, iar „pietrele țipă cumiți“, rămân parcă într-un „blocaj de necunoaștere“ (Iubirea ucide, nu moare).

Acest mod de a camufla emoția, de a întârzia trăirea este, în esență, o amânare a disoluției și de păstrare a inocenței în stare genuină. Gestul este de „a naște nemuriri în raid de priviri“, împlinind în acest fel nevoia de catharsis în sens de purificare, invitându-ne să căutăm „nirvana, măcar pentru o clipă“. Altfel, orice floare (gladiola) rămâne „cu lujer gol/ apleacă tăcerea la sol“, în sens blagian, acceptând destrămarea (Capcana).

Eul liric se metamorfozează în ritmul naturii și al materiei, al timpului subiectiv, poeta ambiționându-se să dizolve misterul asemenea unui demiurg: „străpung inocența din flori/ le ucid mirarea/ le ard dorința cu aceeași îndrăzneală să întinerească visul de ieri“ (Crepuscul).

Poeta nu descifrează însă materia, nu există neliniștea cunoașterii, nici teama de extincție, ci doar un dor de cuprindere, o bucurie de a se contopi în miracolul iubirii, sugerat, sublimat, cu aceeași tentație spre astral: „în setea de astru vărsată-n albastru“ (Electric), vindecată de un astru e trecerea noastră“ (S.O.S).

Eludând materia, poeta insinuează totuși că trăirea noastră este „trecere și pe-trecere“ prin această lume în sens heraclitian: „panta rei“ declară triumfal vocea lirică, acceptându-și limitele omenești. De altfel, rostirea poetică

este altoită pe un fundal albastru, regesc, în mijlocul căruia se situează maiestuos eul liric, ca un demiurg, prefăcând cuvintele în laser, răscolind până la miez datul existențial, încheind apoteotic într-un „haos vulcan“, în timp ce un alter ego „dilată efervescenta vremii topite cu mine“ (Apoteotic).

Există în lirica Paulei Bârsan un amestec de detalii, aparent decorative, dar care, prin acumulare, creează o pulsație a curgerii timpului printre sortimente vestimentare „muchie de pantalon/, înfierat baston sparge secunda/ la manșeta de dor, /inocența zburând a crenel/ vrea un joben“ – un aranjament lingvistic ludic, străfulgerat de două verbe-nuclee vibrante: „sparge“ și „zburând“ (Retro). Enumerația se încarcă astfel de tensiune lirică.

Preferința poetei pentru cuvântul *laser* este un ecou din lirica lui Nichita, căci intuiește, asemenea lui, necuvântul, care, dacă nu se lasă supus, se încarcă de mister. Este o încercare de a transcende banalul cotidian, de a extrage din imediatul trăit întâmplări ale ființei. De altfel, aproape fiecare micropoem pare un *blitz* existențial, un focar luminos prin care eul liric își definește esența. Întâlnim o anume luciditate a rostirii, un lirism obiectiv, întrucât poeta nu-și exorcizează trăirile, ci le povestește cu o anume bucurie a scrisului, cu o maturitate a trăirii iubirii. Erosul este mai degrabă sugerat prin metafore-simbol, bănuind doar în structura de adâncime a textului existența unui „El“, așteptând răbdător împlinirea unui ritual, într-o perfectă armonie interioară: „Dorurile mele izbucnesc solitare...genunchii încolțiți de sărutul tăcerii“. (Limite)

Întâlnim pe alocuri un eu liric minunându-se de metamorfoza unei ploii care colorează realitatea în sens bacovian, fără reverberații frenetice, dar nici angoase existențiale. E o pace și o armonie în acest amestec de culori care prin însăși semnificația lor contribuie la așa numită *pictură parfumată*, în sens bacovian. Asocierea este însă formală, căci Paula Bîrsan este o poetă captivată de tentația unei „nirvane“, de înnobilare și sublimare, prin vibrația culorilor: „De nor peste sălbatic dor cu falange-n crepuscul/ Se cernu în cules o ploaie color cu verzi frunze moi/ Roz spre palid eres/ Veșnicia înmugurea miez“ (Floare de cosmos). Iată o constelație stilistică prin care simțim o țâșnire de dor, un clocot prin care veșnicia își dezvăluie *miezul*. În viziunea poetei, eul liric tinde mereu către o „nirvana“, care este tot un dor de transcendere, o înălțare spre lumina care ne înobilează divin. Paula Bârsan aplică o tehnică de facere a poeziei prin destructurarea realului spre a-l urca în absolut, spre a-l elibera de „carnal “ care, declară poeta, „rămâne în trecut“.

Lirismul Paulei Bârsan este diafan, compus, cu discreție, prin nuclee poetice sugestive, un eros camuflat, mai degrabă ca tentație ascunsă, bănuită perceptibil.

Secunda, ca secvență ultimă, ruptă din marele Timp, este și ea mereu înveșnicită, dar mereu în așteptare, dând mai multă intensitate trăirii, departe de larva existențială.

Citind de la un capăt la altul volumul, avem ciudata senzație că secunde se așază „pe raze de stea“ pentru a ne garanta perenitatea, dar, mai ales, pentru a ne încărca de

nimb, cu mare discreție: „deschid tușe furișate“, mărturisește timid vocea lirică: „prin vântul ce-mi lunecă lung zâmbetul / și-l curg din cometa clăparilor de nimb“ (Arta).

Iată un excelent poem care susține percepția lumii în viziune originală: „Pumnal mi-ai trimis/ o voce discretă/ în dimineață/ M-ai defrișat în splendoare/M-ai cules soare în al tău cer/ enigmatic, boem te respir, cugetând adâncime/ Urc apusul spre deal“ (Ocheada).

Așadar, percepem același urcuș spre un spațiu astral, unde se situează cuminte eul liric, contemplând lumea, asemenea unui Luceafăr. Poeta este pregătită să facă bilanțul, operând chirurgical: „Vine o vreme când ne întrebăm/ ce cucerim și ce luăm/dincolo de gândul trimis/ dincolo de armură/Rămâne cuțitul de vis/ ce te aruncă în înfrângeri/ pe rana domoală“ (Introspecție).

În spatele fiecărui cuvânt, poeta operează cu același laser lingvistic, acceptând-și trăirea între himere și necesare înfrângeri, supunându-se resemnată aceleiași „panta rei“.

Marele timp se frânge mereu fără să lase dezamăgiri, ci doar „felinare amare/din neputința ta/aflând această chemare/Cetate m-ai renăscut“ (Cadrilater). Așadar, nu regăsim în niciun poem acea angoasă a trecerii ireversibile a timpului și nici alunecarea ineluctabilă spre moarte. Există doar o bucurie de a trăi, de a iubi, de a se regenera sub vraja naturii, de a se înălța, de a ființa într-un spațiu astral, vegheată de soare și luminată de raze de lună și stele: „Curgeau izvoare în petale de soare/dorul în așteptare pornită/...un impuls pledează încă neînvingul zenit“ (Șipot).

Citind acest inedit volum *Catharsis*, Paula Bârsan crește pe o dimensiune a unui lirism neomodernist, inundat de elan tineresc, de vitalitatea creației prin cuvânt, izvorând zâmbete, decojind realitatea pentru a-i descoperi esențele tari, iată un mod de facere a poeziei ca purificare prin scris, un catharsis revenit în forță, după experimentul poeziei de notație, după avalanșa cotidianului, a notației fruste, directe, inoperabile. De aceea, credem că poezia acestei poetese moldave reprezintă un potențial orizont de așteptare pentru cititorul suprasaturat de banalități efemere: „Plimbăm sămânța speranței/ narcotic o întoarcem/ cu furca coaptă de gând/ Remixam ploaia cu zori/ să inunde începutul de val/peste care pășim falnicii noi“ (Copti).

Dezlegarea de timpul subiectiv revine frecvent în ipostaze stilistice inedite, scânteietoare și deopotrivă tulburătoare: „Nu mă uita înnodat fir de timp/ peste al tău alint/ Te respir gând/ Mă dezbraci cuvânt/Descânt vânt“ (Allure).

Paula Bârsan, prin demersul poetic propus în cele cinci volume de poezii publicate până în prezent, modelează substanța lumii exterioare în trăiri participative temperate, dar de certă valoare și mari adâncimi, înscriindu-și poezia într-un incitant orizont de așteptare.

Declarație de dragoste

Ai dăruit drum

Clipei atinse,

Condusă să te iubească din hibernare

În albiile de veac.

Nu-mi consuma fericirea,

Te plac!

Spuse secunda albastră.

Centurian

Mi-e teamă să nu duc în vulgar somn

Visul tău,

Mi-e bine în el.

Sper la minuta inoportun luată la trântă,

Aikido cuvântă în soartă

Un secundar.

Paradox

Cochilie, melc de tăcere
Tentacule mângâie timpul apus
Ridică oglinzi în rugă prin raze lumină,
Învie zâmbete suspecte,
Suspendate andin
Prin vitralii de cer.
Heruvimi alungați în burgheză culoare
De lacrimă și apăsare lacustră,
Peste carnale tentații plecați,
Preiau voluptoasa putere, o vor și o duc
Spre penitență-n divin.
Rămân crucificați în priviri pe destin.

Crăiță

Lasă-mă vis în nori,
Curs din cerul privirii
Uitat negativ.
Crepusul cu ochii fierbinți
Ajustezi frontiere,
Din calea ta am fugit ca nebuna,
Așteptând să învingi orange,
Ziua.

Sacrosanct

Penița-mi scrie timpul rebel

Alergătoare te cere,

Autopilot

Să fii în el!

Atemporal

Ceresc este gândul ce-mi cântă iubirea,

Sărut încă o dată secunda.

Sunt dezvelire,

Ca visul scufundat în cristelniță,

Primindu-și menirea,

Păpădie lumină de Crez.

Piruetând candoare

Despufez strălucirea către nemărginire,

Vibrez.

Teurg

Bazine de soare aprinzi

Plonjând liniști adânci,

Recirculi reverii dezbrăcate-n

Uitate dorinți.

Timidități de răcoare plutesc pe oglindă,

Vor să stingă o foame de mare turcoaz.

Le pui la zvântat și zboară-n neliniști de fad,

Alt cer de privit.

Candori

Berze în cuiburi de timp

Liniștitor,

Revin an și an

Cu secunda rotundă-n contur

Să moșească zorii porniți,

Albiți de ninsori.

Petic de cer în mister,

Bucuria, prevestitor o petrec

Nasc dimineți în dor.

Cosmogonie

Sentința privirii

Divide și timpul trecut.

Cheamă pleoapa trezită

Cucerind ovală chemare, spre arcuită,

Codex pe timp.